

NÁRODNÉ POĽNOHOSPODÁRSKE
A POTRAVINÁRSKE CENTRUM

VÝSKUMNÝ ÚSTAV TRÁVNÝCH PORASTOV
A HORSKÉHO POĽNOHOSPODÁRSTVA

Historické základy výskumu

- 1. Ústav krmovinársky Štátnych výskumných ústavov poľnohospodárskych**
sídlo: Košice (1935 - 1938), Sp. Nová Ves (1939 - 1944), Košice (1944 - 1952)
- 2. Ústav lúkarstva, pasienkárstva a horského hospodárstva Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva**
sídlo: Košice (1947 - 1952)
- 3. Katedra krmovinárstva Vysokej školy poľnohospodárskej (1952 - súčasnosť)**
sídlo: Nitra (Katedra trávnych ekosystémov a kŕmnych plodín SPU)
- 4. Výskumný ústav krmovinársky Slovenskej akadémie vied**
sídlo: Vígľaš – Pstruša (1951 - 1954), Trnava (1955 - 1961)
v rámci VÚK – Oddelenie lúk a pasienkov (od 1955)
- 5. Vznik samostatnej výskumnej inštitúcie: Výskumný ústav lúk a pasienkov**
sídlo: Poprad (1962 - 1964), Banská Bystrica (1965 - 1987)
Výskumné stanice: Poprad, Jevíčko, Liberec
Výskumné pracoviská: Krivá, Vyšný Kubín, Trnava
- 6. Včlenenie VÚLP do Výskumného centra pôdnej úrodnosti ako Ústav lúk a pasienkov**
inštitúcia mala sídlo v Bratislave, ústav v Banskej Bystrici (1988 - 1990)
- 7. Výskumný ústav lúk a pasienkov**
sídlo: Banská Bystrica (1990 - 1993)

Nedávna minulosť

- rok 1994 → VÚLP premenovaný na **Výskumný ústav trávnych porastov a horského poľnohospodárstva**
- rok 2005 → včlenenie do VÚRV Piešťany
- rok 2006 → včlenenie do SCPV Nitra
- rok 2009 → včlenenie do CVRV Piešťany
- rok 2014 → včlenenie do NPPC Nitra

VÚTPHP Banská Bystrica, ako pracovisko NPPC pre výskum, zabezpečuje komplexný výskum a zhromažďovanie poznatkov z oblasti trvalo udržateľného využívania a ochrany prírodných zdrojov pre pestovanie rastlín, zabezpečenie kvality a konkurencieschopnosti výrobkov poľnohospodárskeho pôvodu pre potravinárske i nepotravinárske využitie, produkčného i mimoprodukčného vplyvu poľnohospodárstva na životné prostredie a rozvoj vidieka a transfer poznatkov poľnohospodárskeho výskumu užívateľom.

Podľa platnej organizačnej štruktúry tvoria
NPPC - VÚTPHP Banská Bystrica tri
odbory:

- **Odbor prátotechniky a ekológie**
- **Odbor horských systémov a techniky**
- **Odbor agrochémie**

Súčasťou ústavu je odbor zabezpečenia
prevádzky.

Odbor pratotechniky a ekológie

Zabezpečuje komplexný výskum ekosystémov trávnych porastov a uplatňovania pratotechnických postupov.

Hodnotí aktuálny stav trávnych porastov vo vybraných územiach so zámerom udržiavania genofondu tráv z prírodných trávnych porastov a pasienkových fytocenóz.

Monitoruje biodiverzitu nevyužívaných trávnych porastov a navrhuje vhodné postupy ich revitalizácie.

Skúma mimoprodukčné funkcie trávnych porastov.

Testuje novovyšľachtené druhy a odrody tráv, d'atelinovín a ich miešaniek pre rôzne systémy pestovania.

Aplikuje vedecké poznatky do praxe.

Odbor horských systémov a techniky

Zabezpečuje výskum využitia trávnych porastov pasením hospodárskych zvierat.

Hodnotí vplyv intenzity chovu zvierat na krajinné prostredie, floristické zloženie porastov, kvalitu povrchových a spodných vôd.

Skúma technológie využitia problémových pôd (energetické dreviny a využitie fytomasy z plôch trvalých trávnych porastov na energetické účely).

Zabezpečuje výskum rozhodujúcich ukazovateľov kvality, produkčnej účinnosti a konverzie trávnej fytomasy, konzervačné a pasienkárске technológie trávnych porastov.

Aplikuje vedecké poznatky do praxe.

Odbor agrochémie

Vykonáva chemické analýzy nadzemnej a podzemnej biomasy z lúčnych a pasienkových porastov, zo siatych trávnych porastov, krmív, pôdy a exkrementov pokusných zvierat.

Skúma a testuje nové metódy hodnotenia trávnej hmoty.

Sleduje imisné zaťaženie horských oblastí a emisie v rôznych nadmorských výškach.

Súčasťou NPPC Nitra - VÚTPHP Banská Bystrica sú dve regionálne výskumné pracoviská a jedno pracovisko:

- ❖ Regionálne výskumné pracovisko Poprad**
- ❖ Regionálne výskumné pracovisko Krivá**
- ❖ Výrobňa trávnych osív Turčianske Teplice – Diviaky**

Regionálne výskumné pracoviská zabezpečujú výskumnú činnosť a riešenie regionálnych výskumných a nevýskumných úloh, poradenstvo, osvetovú činnosť a spoluprácu s praxou pri obhospodarovaní a využívaní trávnych a súvisiacich porastov v rozličných agroklimatických, environmentálnych a orografických podmienkach Slovenska.

Regionálne výskumné pracovisko Poprad

Zakladanie a obhospodarovanie porastov tráv, d'atelinovín a ich miešaniek na ornej pôde pre rôzne systémy pestovania (krátkodobé, dočasné a vytrvalé porasty).

Ekológia a pratotechnické opatrenia na trávnych porastoch.

Zúrodňovanie menej hodnotných trávnych porastov formou prísevov.

Možnosti revitalizácie ruderálnych a opustených trávnych porastov.

Regionálne výskumné pracovisko Krivá

Možnosti využitia menej hodnotných poľnohospodárskych pôd pestovaním drobného ovocia (brusnica pravá, brusnica vysoká) pestovaním vrby košíkárskej na energetické a iné účely.

Dlhodobý výskum trávnych porastov z hľadiska zmiernenia dopadov klimatickej zmeny.

Výrobňa trávnych osív Turčianske Teplice – Diviaky

Zabezpečuje úlohy predovšetkým v oblasti pestovania vybraných druhov a odrôd tráv a d'atelinovín.

Zabezpečuje gestorstvo produkcie osív tráv a d'atelinovín s orientáciou na odrody, vyšľachtené, resp. v držbe NPPC, v súlade s druhovou a odrodovou potrebou praxe, za spolupráce so šľachtiteľskými a množiteľskými subjektmi na Slovensku a v zahraničí.

Vykonáva činnosti v pozberovej úprave, sušení, čistení a skladovaní trávnych a d'atelinových osív, odborné poradenstvo v semenárstve tráv a d'atelinovín, spolu s výkonom služieb pre poľnohospodársku prax v oblasti zakladania siatych trávnych a d'atelinotrávnych porastov, prísevov tráv, ich miešaniek a d'atelinotrávnych miešaniek do trávnych porastov, zakladania a obhospodarovania rekreačných, športových a iných účelových trávnikov.

Technologická časť s čističkou DAMAS

Váha

Sušiaci hala s roštami a čechračom

- **Za 52 rokov existencie nášho ústavu bolo riešených mnoho výskumných úloh a účelových činností pre rezortné ministerstvo.**
- **Bolo vypracovaných mnoho štúdií, prednášok a priebežne boli poskytované poradenské služby pre prax.**
- **Úlohy riešené do roku 1989 mali za cieľ riešiť intenzifikáciu obhospodarovania trávnych porastov.**
- **Po roku 1990 sú výskumné úlohy zamerané na trvalo udržateľný stav trávnych porastov, ochranu biotopov, uplatniteľnosť nových druhov a odrôd tráv a d'atelinovín, na zmiernenie dopadov klimatickej zmeny, na kvalitu fytomasy a na jej využitie pre energetické účely.**

Výskumné úlohy riešené na výskumnom ústave

Výskum optimálnej agrotechniky trávnych porastov.

Výskum produkčných rezerv lúk a pasienkov.

Intenzifikácia a využitie mačínového fondu, vrátane riešenia horských hospodárstiev.

Intenzifikácia hospodárenia v horských a podhorských oblastiach so zameraním na trávne porasty.

Komplexné využitie trávnych porastov v ČSFR.

Poľnohospodárske systavy na báze trávnych porastov v podhorských a horských oblastiach.

Využitie produkčného potenciálu poľnohospodárstva.

Štúdium trávnych ekosystémov z hľadiska environmentálne prijateľného obhospodarovania v marginálnych podmienkach.

Environmentálne prijateľné systavy obhospodarovania podhorských a horských regiónov.

Opatrenia zohľadňujúce adaptáciu na klimatickú zmenu v oblasti lúkarstva a pasienkárstva a pestovania poľných plodín.

Systémy diferencovaného hospodárenia na trávnych porastoch vo vzťahu k produkčným a mimoprodukčným funkciám.

Multifunkčné využívanie trávnych porastov v podhorských a horských oblastiach Slovenska.

Aktuálne riešená výskumná úloha:

Udržateľné a efektívne systémy hospodárenia na trávnych porastoch.

Projekty

➤ Operačný program „Výskum a vývoj“

Manuál pratotechniky pre raticovú zver a priaznivý stav životných podmienok tetra hôľneho vo vysokohorských oblastiach.

Agentúra Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR pre štrukturálne fondy EÚ (ASFEU).

Návrh šetrných pratotechnických opatrení pre raticovú zver a priaznivý stav životných podmienok tetra hôľneho.

Spoluriešiteľská organizácia: Národné lesnícke centrum Zvolen

➤ Program rozvoja vidieka SR

Trvalo udržateľný rozvoj poľnohospodárstva v podhorských a horských oblastiach.

Environmentálne vhodné obhospodarovanie trávnych porastov, výroba krmív, pasienkové a lúčne hospodárstva, alternatívne zdroje energie, pestovanie rýchlorastúcich drevín.

➤ Operačný program INTERREG IIIB/CADSES

SURE – Úspešná obnova po infraštruktúrnych zásahoch

Ekologická obnova narušených území - lyžiarskych svahov a cestných násypov.

Spoluriešiteľské organizácie: 7 partnerov z 5 krajín

➤ 6. Rámcový program

TRUEFOOD – Traditional United Europe Food

**Kvalita a bezpečnosť tradičných európskych pôdohospodárskych produktov a potravín.
Zhodnotiť vplyv rôzneho spôsobu využívania trávnych porastov pre chov hospodárskych zvierat
na kvalitu a nutričnú hodnotu mlieka a mliečnych výrobkov.**

Spoluriešiteľské organizácie: 31 partnerov z 15 krajín

➤ Operačný program Centrálna Európa

SALVERE - Poloprírodné trávne porasty ako zdroj zvyšovania biodiverzity

**Využitie biodiverzity poloprírodných trávnych porastov na zakladanie území
s vysokou prírodnou hodnotou.**

Spoluriešiteľské organizácie: 8 partnerov zo 6 krajín

➤ Program cezhraničnej spolupráce Maďarská republika - Slovenská republika 2007- 2013

Klímapark

Ochrana prírodných hodnôt, multifunkčnosť poľnohospodárstva, udržateľnosť trávnych porastov.

➤ Agentúra na podporu výskumu a vývoja

Analýza materiálových tokov v manažmente prírodných zdrojov so zameraním na využitie poľnohospodárskej biomasy na energetické účely.

Analýza materiálových tokov, posúdenie efektivity využívania prírodných zdrojov a poľnohospodárskej biomasy na energetické účely.

Spoluriešiteľské organizácie: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy
Slovenská agentúra životného prostredia

Výskum, modelovanie a realizácia energetického využitia obnoviteľných lignocelulózových zdrojov.

Produkcia a využívanie drevnej biomasy.

Spoluriešiteľské organizácie: Výskumný ústav papiera a celulózy a.s.
Slovenský drevársky výskumný ústav
Slovenská poľnohospodárska univerzita Nitra
Národné lesnícke centrum Zvolen

Projekt riešený v súčasnom období:

Analýza, modelovanie a hodnotenie agroekosystémových služieb.

Vytvorenie systému hodnotenia agroekosystémových služieb pre územie Slovenska.

Spoluriešiteľské organizácie: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy
Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica

Ďakujem za pozornosť

